

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง ยุทธศาสตร์จีนต่ออาเซียน : ศึกษากรณีความขัดแย้งในทะเลจีนใต้

ผู้วิจัย นายสมเกียรติ ศรีประเสริฐ

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 54

ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การดำเนินบทบาททางการเมือง – ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงปี ค.ศ. 1976 – ต้นศตวรรษที่ 21 ได้สัมพันธ์กับความมั่นคงของจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าความอยู่รอด และผลประโยชน์แห่งชาติของจีน คือ สิ่งสำคัญที่สุดที่จีน ไม่สามารถขาดได้ องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของมโนทัศน์ดังกล่าว คือ ความคิดในเชิงสังคมนิยม (Realism) อันเข้าใจได้ว่าในบริบทการเมืองระหว่างประเทศนั้น ไม่มีรัฐหนึ่งรัฐใดที่จะไว้วางใจรัฐอื่น ๆ ได้ รัฐทุกรัฐต่างต้องมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ฉะนั้น ผู้นำในแต่ละรัฐจะต้องเร่งพัฒนา จิตความสามารถของรัฐตนเพื่อให้เหนือกว่ารัฐอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา ต่างฝ่ายต่างมีปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานของความหวาดระแวง

จากที่กล่าวมาข้างต้น การรักษาความอยู่รอดหรือการแสวงหาผลประโยชน์ของรัฐเป็นสิ่งที่พบเห็นได้อย่างสม่ำเสมอในเวทีระหว่างประเทศ และจากนโยบายความมั่นคงของจีนในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 ได้แตกต่างกับนโยบายความมั่นคงในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 (ค.ศ.1976 - 2000) อย่างสิ้นเชิง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นโยบายความมั่นคงของจีนได้ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของระบบระหว่างประเทศ กล่าวคือ สถานการณ์ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 (ค.ศ. 1976 - 2000) จีนได้มีนโยบายความมั่นคงที่มุ่งต่อต้านการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกผ่านการใช้อำนาจทางการเมือง และการแสวงหาพันธมิตร เนื่องจากจีนได้มีปัญหาคัดแย้งกับสหภาพโซเวียต ในเรื่องความคิดในระบอบคอมมิวนิสต์ และปัญหาข้อพิพาทเรื่องเส้นเขตแดน กล่าวคือในส่วนของการคิดในระบอบคอมมิวนิสต์ จีนมีแนวคิดสนับสนุนชาวนา แต่สหภาพโซเวียตมีแนวคิดสนับสนุนกรรมกร ทั้งสองประเทศจึงกล่าวหาว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ถูกต้อง โดยสหภาพโซเวียตกล่าวหาจีนว่าเป็น “ลัทธิกัมภีร์” ขณะที่จีนกล่าวหาสหภาพโซเวียตว่าเป็น “ลัทธิแก่” เป็นระบอบคอมมิวนิสต์ที่มีระบบนายทุนอยู่

สำหรับในส่วนของปัญหาข้อพิพาทเรื่องเส้นเขตแดน จีนมีพรมแดนติดกับสหภาพโซเวียต ปัญหาข้อพิพาทเรื่องเส้นเขตแดนระหว่างจีนกับสหภาพโซเวียตได้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1959 โดยในปี ค.ศ.1964 ทั้งสองประเทศอาศัยการเจรจาในระดับทวิภาคีเพื่อแก้ไขปัญหามโนทัศน์ในเรื่องเกาะเงินเปา (Zhenbao Island) แต่ในช่วงระหว่างการเจรจาในปี ค.ศ.1964 สหภาพโซเวียตได้เพิ่มกำลังทหารตรงเส้นเขตแดนที่เป็นข้อพิพาท ประกอบกับสหภาพ

โซเวียตได้ส่งกองทัพเข้าไปรุกรานประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์ด้วยกันเองอย่างเชกโกสโลวะเกียในปี ค.ศ.1968 การกระทำดังกล่าวส่งผลให้จีนเกิดความระแวงต่อสหภาพโซเวียตมากขึ้น กระทั่งในปี ค.ศ.1969 ได้เกิดกรณีข้อพิพาททางดินแดนที่หมู่เกาะเงินเปาที่กองทัพจีนและกองทัพสหภาพโซเวียตได้ปะทะกัน การปะทะที่เกาะเงินเปา จีนเป็นฝ่ายสูญเสียกำลังทหารมากกว่าสหภาพโซเวียต ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของเหมา เจ๋อตง ผู้เป็นผู้นำสูงสุดของจีนในขณะนั้นว่า สหภาพโซเวียต คือภัยคุกคามต่อความมั่นคงของจีน ดังนั้น ในช่วงเวลาดังแต่ปี ค.ศ.1969 - 1990 นโยบายความมั่นคงของจีนอยู่ที่การป้องกันการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตผ่านมาตรการทางการทหารและการทูต ดังเช่นการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหรัฐอเมริกา การดำเนินการแก้ไขปัญหากัมพูชา ฯลฯ

ช่วงเวลาต่อมาเป็นช่วงเวลาดังแต่ปี ค.ศ. 1990 จนถึงปี ค.ศ.2000 อันเป็นช่วงเวลาของการสิ้นสุดสงครามเย็น พร้อมๆกับการก้าวขึ้นมาเป็นประเทศมหาอำนาจขั้วเดียวของสหรัฐอเมริกา จีนได้ปรับนโยบายความมั่นคงที่เน้นไปในการพัฒนา – การแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และได้เข้าร่วมกรอบการประชุมความร่วมมือระดับพหุภาคี อาทิ Asia-Pacific Cooperation Council – APEC, Association of Southeast Asian Nations – ASEAN หรือ ASEAN Regional Forum – ARF ซึ่งเป็นการยกระดับสถานภาพและบทบาทของจีนในเวทีระหว่างประเทศ

ในช่วงตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 (ค.ศ.1996 - 2000) - ต้นศตวรรษที่ 21 (ค.ศ.2001–2011) ที่เป็นช่วงเวลาที่คาดการณ์การเปลี่ยนผ่านของโครงสร้างระบบระหว่างประเทศจากระบบขั้วอำนาจเดียว (Uni - Polar) ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศเอกมหาอำนาจ สู่วาระหลายขั้วอำนาจ (Multi - Polar) จีนได้นำงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนมาพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ เพื่อให้มีศักยภาพทัดเทียมกับกองทัพสหรัฐอเมริกา รวมทั้งได้ดำเนินการทางการทูตเชิงป้องกัน เพื่อหยุดยั้งนโยบายปิดล้อมของสหรัฐอเมริกา หรืออีกนัยหนึ่งก็เพื่อขยายอิทธิพลของจีนเข้าครอบคลุมภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งการพัฒนาศักยภาพทางการทหารได้มีผลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของจีนต่อภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในศตวรรษ ที่ 21 ที่จีนจะมีนโยบายความมั่นคงอย่างแข็งแกร่งต่อประเด็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อจีน ดังเช่นกรณี ข้อพิพาทหมู่เกาะสแปรตลีย์และพาราเซลในทะเลจีนใต้ ที่จีนมีข้อพิพาทเรื่องอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสองกับเวียดนาม – ฟิลิปปินส์ – มาเลเซีย – บรูไน โดยจีนได้เพิ่มกำลังกองทัพเรือ และการซ้อมรบในบริเวณพื้นที่ทะเลจีนใต้ อันมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ฯ ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติจึงทำให้พื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนในอนาคต เพราะจีนจำเป็นต้องแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มากขึ้นกว่าอดีตเพื่อนำไปตอบสนองกับความต้องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และรักษาความชอบธรรมของระบอบการปกครองสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เนื่องจากกล่าวได้ว่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้สัมพันธ์กับความชอบธรรมของการปกครองในระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ซึ่งในจุดนี้ได้ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มของนโยบายความมั่นคงของจีนให้เข้าไปในลักษณะที่ไม่เอื้อต่อเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของจีนต่อปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ และผลกระทบทางด้านความมั่นคงต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์สำหรับประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคงจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยหัวข้อ “ยุทธศาสตร์จีนต่ออาเซียน : ศึกษากรณีขัดแย้งในทะเลจีนใต้” จะศึกษาเฉพาะบทบาทของจีนในปัญหาทะเลจีนใต้ และผลกระทบทางความมั่นคงต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากบทวิเคราะห์ และเอกสารที่สามารถเปิดเผยได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัยจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างการค้าและการดำเนินการของประเทศไทย และต่างประเทศ
2. แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของประเศมหาอำนาจต่ออาเซียน เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า หมู่เกาะสแปรตลีย์มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เป็นอย่างมากหากประเทศใดสามารถอ้างกรรมสิทธิ์มีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ได้ จะสามารถควบคุมเส้นทางการเดินเรือ และควบคุมยุทธศาสตร์ทางทะเล โดยจะสามารถกดดันจีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลี และถ้าจีนเข้าควบคุมบริเวณดังกล่าวจะสามารถสกัดกั้นการขยายอิทธิพลทางทะเลของอินเดียและสหรัฐฯ และสามารถขยายอิทธิพลเข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนถึงช่องแคบมะละกา

นอกจากนี้ หมู่เกาะสแปรตลีย์ยังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในเกมถ่วงดุลอำนาจระหว่างมหาอำนาจต่าง ๆ โดยทั้งสหรัฐฯ และญี่ปุ่นมียุทธศาสตร์ในการใช้ความขัดแย้งในหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นข้ออ้างในการเข้าแทรกแซงเพื่อถ่วงดุลจีน

การอ้างอธิปไตยของประเทศต่าง ๆ อาทิ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย บรูไน และจีน ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ยังไม่มีข้อสรุป โดยการอ้างอธิปไตยของประเทศเหล่านี้ยังไม่หนักแน่นพอ ทั้งนี้ เพราะไม่มีการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างสงบและนานพอโดยไม่มีการโต้แย้งจากรัฐอื่น ดังนั้น เมื่อไม่ได้ข้อสรุปในเรื่องอำนาจอธิปไตย ความขัดแย้งจึงได้เกิดขึ้นมาอย่างยืดเยื้อ ต่างฝ่ายต่างอ้างกรรมสิทธิ์ ถึงขั้นมีการทำสงคราม

กัน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา สถานการณ์เริ่มเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสำคัญคือ การผงาดขึ้นมาของจีน และจีนกำลังจะกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับ 1 ของโลก การผงาดขึ้นมาของจีนอย่างรวดเร็ว ทำให้จีนมีความมั่นใจในอำนาจแห่งชาติของตนมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงทำให้นโยบายต่างประเทศและท่าทีของจีนเริ่มก้าวร้าวมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ท่าทีของจีนต่อปัญหาหมู่เกาะสแปรตลีย์เปลี่ยนไปในลักษณะแข็งกร้าวมากขึ้นเรื่อย ๆ

กล่าวโดยสรุป สถานการณ์ของระบบระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในช่วงศตวรรษที่ 21 ที่อยู่ระยะการเปลี่ยนผ่านจากโครงสร้างระบบขั้วอำนาจเดียว (uni-polar) ไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ (multi-polar) เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 ได้สั่นคลอนสถานภาพความเป็นประเทศมหาอำนาจของสหรัฐฯ อย่างมาก ขณะที่สหรัฐฯ กำลังประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ จีนได้มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศที่เข้มแข็ง ซึ่งได้เป็นรากฐานสำคัญต่อการผงาดขึ้นมาเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของจีน ขณะเดียวกันจีนได้นำพลังความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจมาสนับสนุนการดำเนินนโยบายความมั่นคงของจีนต่อภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในศตวรรษที่ 21 ในลักษณะของการดำเนินนโยบายความมั่นคงที่แข็งกร้าว ปราศจากการประนีประนอมกับประเทศในภูมิภาคต่อประเด็นปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันของสมาชิกอาเซียนที่สำคัญคือ ทุกประเทศจะต้องยึดมั่นในหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายทะเลและสนธิสัญญาอาเซียน, ทุกประเทศดำเนินการตามมาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างกันซึ่งทุกประเทศเห็นพ้องกันเมื่อปี ค.ศ. 2002, มีการแสวงหากิจกรรมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ร่วมกัน, และมีการถ่วงดุลทางยุทธศาสตร์และทางทหาร และสำหรับประเทศไทยต้องมียุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคงต่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นี้

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าหากไทยประสงค์ที่จะมีบทบาทสำคัญต่อความเป็นไปในอาเซียน ไทยจะต้องดำเนินบทบาทแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในภูมิภาคให้ได้ จึงขอเสนอยุทธศาสตร์ของไทยในการแก้ปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ ดังนี้

1. บรรทัดฐาน

ในปญญา ปี ค.ศ. 2002 ได้เน้นว่า ทุกประเทศจะต้องยึดมั่นในหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายทะเล และสนธิสัญญาของอาเซียน คือ Treaty of Amity and Cooperation (TAC) ผู้เขียนคิดเห็นว่าไทยควรเสนอแนะให้อาเซียนให้จัดทำแผนปฏิบัติการ รายละเอียดต่างๆ เพื่อเชื่อมบรรทัดฐานสำคัญๆกับการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยข้อตกลงสำคัญที่ไทยสามารถแนะนำให้อาเซียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ คือ ปญญา ปี ค.ศ. 1992 และที่สำคัญที่สุด คือ ปญญา ปีค.ศ. 2002 และสำหรับในอนาคต ไทยจะต้องโน้มน้าวให้จีน และอาเซียนดำเนินการเจรจาต่อเพื่อจัดทำ Code of Conduct ให้สำเร็จ

2. มาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน

ในปฏิญญาปี ค.ศ. 2002 ทุกประเทศเห็นพ้องที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจกัน ซึ่งในประเด็นนี้เรียกว่า Confidence-Building Measure (CBM) ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว จะประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ อาทิ

2.1 การสร้างความโปร่งใส โดยเฉพาะในเรื่องนโยบายทหาร

2.2 การแจ้งล่วงหน้า หากมีการซ้อมรบในบริเวณทะเลจีนใต้

2.3 การยุติการเคลื่อนไหวกองทหาร หรือ การสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆทางทหาร อาทิ สนามบิน หรือท่าเรือ

2.4 เพิ่มการแลกเปลี่ยน และความร่วมมือกันทางทหาร

3. การเจรจา

ในปฏิญญาปี ค.ศ. 2002 ทุกประเทศเห็นพ้องเห็นที่จะต้องแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีด้วยการเจรจา ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของไทยที่จะเสนอแนะให้อาเซียนนำไปดำเนินการ คือ การแปลงปฏิญญาปี ค.ศ. 2002 ไปสู่การปฏิบัติ โดยไทยจะต้องระบุถึงช่องทางของการเจรจาในระดับต่าง ๆ และกำหนดมาตรการ รายละเอียดของการเจรจาในระดับต่างๆ ซึ่งการเจรจาอาจจะแบ่งเป็น การเจรจาระดับทวิภาคี และการเจรจาระดับพหุภาคี ในระดับพหุภาคีที่เกี่ยวกับอาเซียน จะมีหลายเวที คือ

1) การเจรจาเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน ซึ่งน่าจะเป็นเวทีการเจรจาที่สำคัญเพื่อแก้ปัญหานี้ และนำไปสู่การจัดทำ Code of Conduct

2) เวทีการเจรจาอาเซียน-จีน ในระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ และในระดับสุดยอดเวทีการเจรจาที่ขยายวงออกไป ได้แก่ อาเซียน+3 East Asia Summit ARF และ ADMM+8 เวทีเจรจาเหล่านี้ จะมีลักษณะแตกต่างกันไป อาเซียนจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ของแต่ละเวทีให้เหมาะสม

4. ความร่วมมือ

ปฏิญญา ปี ค.ศ. 2002 ระบุว่า ทุกประเทศจะแสวงหากิจกรรมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ร่วมกัน อาทิ ความร่วมมือในการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเล ความปลอดภัยในการเดินเรือ และการคมนาคม และมาตรการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ไทยจึงควรเสนอแนะให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากความร่วมมือในลักษณะนี้ไม่มีความละเอียดอ่อน จึงมีแนวโน้มที่จีน และอาเซียนจะสามารถแสวงหาความร่วมมือกันได้ และจะเป็น CBM ในรูปแบบหนึ่งด้วย เพราะถ้าสามารถมีความร่วมมือในรูปแบบนี้ได้ จะทำให้เกิดความไว้วางใจกันต่อกันและกันมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การแก้ปัญหาง่ายขึ้น

5. การถ่วงดุลทางยุทธศาสตร์ และทางทหาร

อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกยุทธศาสตร์หนึ่งซึ่งไม่ได้เขียนไว้ในปฏิญญา ปี ค.ศ. 2002 แต่ประเทศในอาเซียนกำลังดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการต่างๆข้างต้นด้วย คือ ยุทธศาสตร์การถ่วงดุลทางทหาร โดยที่สถานการณ์ในปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะต้องดึงเอาประเทศมหาอำนาจต่างๆเข้ามาถ่วงดุลจีน และกดดันจีนเพื่อให้ลดความแข็งแกร่ง และโน้มน้าวให้มาเจรจากับอาเซียน และจากสถานการณ์ดังกล่าวอาจจะเป็นเหตุผลที่หลายประเทศในอาเซียนกำลังโน้มน้าวให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาเกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์นี้ค่อนข้างมีความสุมเสี่ยง เพราะอาจจะมีทั้งผลบวกและผลลบ โดยเฉพาะการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาเกี่ยวข้องกับแม้ว่าวัตถุประสงค์ของการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้เพื่อการถ่วงดุลอิทธิพลกับจีน แต่ก็เป็นการเปิดช่องให้สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทในภูมิภาคมากขึ้น และอาจทำให้เกิดผลข้างเคียง ทำให้จีนกับสหรัฐอเมริกาคัดแย้งกันมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้การแก้ปัญหายากขึ้นไปด้วย ดังนั้น ไทยจะต้องเสนอแนะให้อาเซียนดำเนินนโยบายถ่วงดุลกับประเทศมหาอำนาจด้วยความรอบคอบ

สำหรับบทบาทของไทยที่ผ่านมา ไทยได้เน้นย้ำถึงการรักษาสันติภาพ และความปลอดภัยในการเดินเรือในน่านน้ำสากลซึ่งเป็นประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญ โดยเฉพาะกับการพาณิชย์ ในการนี้ ไทยจึงเสนอให้อาเซียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทะเลจีนใต้โดยสันติวิธี โดยเน้นการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับปฏิญญาว่าด้วยแนวทางปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea - DoC) รวมทั้งเรื่องการยกร่างแนวทางปฏิบัติ (Code of Conduct - CoC) ในทะเลจีนใต้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีความคืบหน้าบ้างแล้ว นอกจากนี้ ได้เน้นความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับจีนในเรื่องนี้ในระดับที่เหมาะสมด้วย สำหรับความร่วมมือในด้านอื่น ๆ นั้น อาเซียนควรจะบูรณาการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาโจรสลัด การค้ามนุษย์ และสิ่งแวดล้อม